

LICHENOLOGICKY VÝZNAMNÁ LOKALITA ZÁBRDSKÁ SKÁLA V PRACHATICKÉM PŘEDŠUMAVÍ

A lichenologically outstanding locality 'Zábrdská skála' at the northern foothills of the Bohemian Forest Mts. (Czech Republic)

Jan V o n d r á k¹ & Zdeněk P a l i c e²

¹Jihočeská Univerzita, biologická fakulta, Branišovská 31, CZ-370 05 České Budějovice, e-mail: j.vondrak@seznam.cz; ²Botanický ústav AV ČR, CZ-252 43 Průhonice, e-mail: zpalice@yahoo.com

Abstract: A lichenofloristic account is given for an isolated gneiss rock formation in the Blanice river valley (Šumava Mts./Bohemian Forest foothills, South Bohemia, 49°01'N-13°56'E). Favourable climatic conditions, presence of crystalline limestone inclusions and craggy relief support a rich lichenoflora with both thermophilous and montane elements. The xerothermic community with *Caloplaca demissa* presumably reaches its altitudinal maximum here within the Czech Republic. On the other hand, the locality is a refuge for montane species like *Pleopsidium chlorophanum*. The 'Zábrdská skála' rock represents the lowermost locality of *Phaeophyscia endococcina* in the Czech Republic. Specific meso-/microclimatic conditions enable the presence of several subatlantic taxa (e.g. *Bacidia viridifarinoso*, *Melaspilea granitophila* etc.). In total, 216 species are reported here, of which three are new country records (*Dirina stenhammari*, *Lecanora reagens* and *Psoroglaena stigonemoides*).

Keywords: Czech Republic, lichens, biodiversity, *Dirina stenhammari*, *Lecanora reagens*, *Psoroglaena stigonemoides*.

Zábrdská skála je rozsáhlý rulový skalní útvar charakteru mrazového srubu nacházející se v oblasti Šumavsko-novohradského předhůří na pravém břehu řeky Blanice, zhruba 2 km severně od obce Záblatí v nadmořské výšce 570-640 m. Jeho hrana se táhne v severojižním směru kolmo ke korytu řeky a skalní stěny jsou orientovány převážně západně. Jde o poměrně izolovaný útvar. Nejbližší skalnaté lokality v kaňonu Blanice jsou vzdálené 1,5 km po proudu řeky. Výška útvaru včetně suťových osypů dosahuje 50 m, délka hrany je 600 m.

Členitý reliéf skalního útvaru, přítomnost vložek krystalického vápence a specifické klimatické podmínky zde dovolují růst ekologicky různorodým skupinám lišejníků. Suť je složená převážně z menších kamenů (do ca. 30-40 cm), je poměrně pohyblivá a ve vegetačním období i z velké části zastíněná, proto zde druhové spektrum není příliš vysoké a byly zaznamenávány zejména pionýrské, rychle rostoucí druhy.

Jednou z významných skupin jsou lišejníky, charakteristické pro skály v kaňonech řek v teplejších oblastech. Jde především o druhy vyskytující se na výslunných stanovištích, více či méně vázané na výskyt dvojmocných bází v horninách (*Acarospora praeruptorum*, *Caloplaca demissa*, *C. saxicola*, *Leprocaulon microscopicum*, *Physcia dimidiata* a *Xanthoria fallax*). Tyto lišejníky společně osidlují stanoviště chráněná před srážkami a ovlivněná vyplavováním živin z horninových zlomů. Druhy *Acarospora praeruptorum* a *Caloplaca demissa* dosahují na lokalitě Zábrdská skála svého dosud známého výškového maxima v rámci ČR.

Hojně se zde vyskytuje *Parmelia caperata*, porůstající báze stromů a kolmé skalní stěny. Jde o lišejník vyskytující se v jižních Čechách spíše v nižších polohách, především na borce dubů a na skalách. Frekvence jeho výskytu výrazně klesá ve vyšších nadmořských výškách. Epilitický výskyt tohoto lišejníku na skalních útvarech v oblasti Předšumaví je možná pozůstatkem rozsáhlejšího rozšíření v některém z teplejších a sušších období Holocénu, kdy bylo pásmo doubrav posunuto do vyšších poloh (cf. Vondrák & Chán 2001). Nutno však dodat, že *P. caperata* bývá výjimečně nalézána na solitérních stromech i ve vyšších polohách nad 900 m (Dětinský 1996).

Na Zábrdské skále je zároveň možné se setkat s několika druhy charakteristickými pro vyšší polohy. Například *Lecanora reagens* je známa především ze subalpínského a alpínského stupně.

Pleopsidium chlorophanum zde má druhou nejnižší položenou lokalitu. Níže se vyskytuje pouze na Vraní Skále u Zdic – ca 530 m n. m. (Hilitzer 1925). Z dalších zjištěných, spíše horských druhů, lze zmínit např. *Cladonia coccifera*, *Micarea leprosula*, *Peltigera degenii*, *Pertusaria corallina*, *Protoparmelia badia* a *Stereocaulon dactylophyllum*. Na sutích v Českém středohoří však některé z těchto lišejníků běžně sestupují ještě mnohem níže. Za typicky horský druh, sbíraný zde na suti, již ale lze považovat ferrofilní pionýrský mikrolišejník *Tremolecia atrata* či některé ze zdejších vodních zástupců (viz dále).

V úpatní suti byl na jednom místě nalezen převážně epifytický druh *Nephroma parile*. Jedná se o jakýsi pozůstatek z předprůmyslového období, kdy byl druh snad hojnější i v oblasti Předšumaví. V současné době se vyskytuje vzácně na borce klenů a buků ve vyšších polohách Šumavy a epilíticky na sutích v údolí Vydry (Liška & al. 1996) a v suťovém lese na Medvědicí v oblasti Stožce (Palice, nepubl.). *N. parile* je pravděpodobně schopná ve vlhkém a celkově vyrovnaném mikroklimatu suti přežít v podmínkách znečištěného ovzduší déle než ve vlhkostně extrémnějším prostředí na kmenech stromů. Podobně se na zdejších sutích uchoval mech *Antitrichia curtispindula*, dříve hojný na borce některých listnáčů (Velenovský 1896). Na skalním podkladu Zábrdské skály se vyskytuje řada dalších druhů obvykle rostoucích epifyticky. Mezi nimi lze jmenovat například *Agonimia repleta*, *Dimerella pineti*, *Hypocenomyce scalaris*, *Mycoblastus fucatus* a *Pertusaria amara*.

Údolní fenomén řeky Blanice poskytuje vyrovnané, mírné, vlhkostně pro lišejníky příznivé mezo- a mikroklimatické podmínky podporující výskyt poměrně vzácných, subatlantsky laděných druhů, které se u nás vyhýbají vyšším polohám. Patří sem např. *Bacidia carneoglauca*, *B. trachona*, *B. viridifarinosa* a *Haematomma ochroleucum* porůstající stinné skalní převisy. V této souvislosti stojí za zmínku také na skalách bohatý výskyt listnaté játrovky *Frullania tamarisci*, která v Čechách vystupuje do vyšších poloh velice vzácně.

Na polostinném převisu řídkým lesem porostlých skalních stěn se podařilo objevit vzácný subatlantský druh *Melaspilea granitophila*, uváděný dříve z ČR pouze od šumavské Kvildy (Palice 1999). V údolí Blanice byl sebrán ale již dříve poblíž hradu Hus (16.4.2000 leg. M. Kukwa).

V rulovém podkladu se místy vyskytují několik centimetrů silné vložky krystalického vápence vzniklé albitizací sodnovápenatých žilců. Vápence zde hostí několik typických kalcifilních druhů, např. *Agonimia tristicula*, *Caloplaca citrina*, *Candelariella aurella*, *Dermatocarpon miniatum*, *Diploschistes gypsaceus*, *Dirina stenhammari*, *Lecanora dispersa*, *Leptogium lichenoides*, *Opegrapha calcarea*, *Protoblastenia rupestris*, *Sarcogyne regularis*, *Verrucaria muralis* a *V. subfuscella*. Díky vyplavování živin z poloh krystalických vápenců, dochází k obohacování silikátů v nižších vrstvách. Stanoviště na kyselých horninách obohacených bazickými ionty hostí druhy se specifickou přechodovou ekologií ve vztahu k bázím (např. *Aspicilia contorta*, *Caloplaca arenaria*, *C. chlorina*, *C. saxicola*, *Collema flaccidum*, *Fuscopannaria leucophaea*, *Lecidella scabra*, *L. stigmatea* a *Rinodina oxydata*). Na rule obohacené karbonátovými ionty se uplatňují také *Lecanactis latebrarum* (rovné plochy vodorovných až mírně převislých stinných skal) a *Botryolepraria lesdainii* (nejstinnější štěrbiny skal).

Na lokalitě se nacházejí skalní stanoviště periodicky až permanentně zaplavovaná vodou. Ta zde hostí specifická lišejníková společenstva s dominantní *Verrucaria praetermissa* a s výskytem druhů *Collema flaccidum*, *Dermatocarpon luridum* a *Staurothele fissa*. Ponořené a periodicky zaplavované kameny v říčním korytě při úpatí skalního útvaru hostí několik dalších hydrofilních druhů (*Bacidina inundata*, *Ionaspis lacustris*, *Rhizocarpon lavatum*). Na mírně oplachovaném kamenu na břehu řeky bylo nalezeno také několik stélek od nás málo udávaného makrolišejníku *Phaeophyscia endococcina*. Jeho nejbližší známý výskyt je z údolí Křemelné na Šumavě. Dále je z ČR znám pouze z vyšších poloh Krkonoš (Nádvorník 1947). Jedná se tedy patrně o nejnižší položenou lokalitu u nás.

Význačný je výskyt několika ferrofilních druhů vázaných na zvýšený obsah železitých iontů v hornině, a to jak na kamenech v suťových osypech (*Rhizocarpon oederi*, *Stereocaulon pileatum*,

Tremolecia atrata), tak i na stinných kolmých až převislých skalách (*Acarospora rugulosa* s.lat.¹, *Lecanora epanora*). Železem bohaté horniny preferují i další druhy lišejníků, které na ně nejsou striktně vázané jako např. *Lecidea lithophila*, *Micarea lutulata*, *M. sylvicola*, *Scoliciosporum umbrinum* či *Trapelia obtegens*.

Na Zábrdské skále byly nalezeny tři nové druhy pro Českou republiku: *Dirina stenhammari*, *Lecanora reagens* a *Psoroglaena stigonemoides*. *D. stenhammari* byla sice od nás publikovaná, ale dokladový materiál patří stélce rodu *Opegrapha* parazitované houbou *Spilomium graphidiarum* (Vězda & Liška 1999, v poznámce pod *Lecanactis stenhammari*). V Evropě je udávána z její jižní a střední části, z mírně zastíněných až stinných skal tvořených karbonáty, vzácněji pak i silně bazickými silikáty. Ve srážkově bohatých oblastech se vyskytuje též na osluněných stanovištích (Wirth 1995). Na lokalitě se *D. stenhammari* nachází společně s druhy rodu *Caloplaca* na převislých, nezastíněných vložkách krystalického vápence. V současné době byl tento druh nalezen ještě na další jihočeské lokalitě Vyšenské kopce u Českého Krumlova (leg. J. Vondrák 2004, No. 1679). *Lecanora reagens* je málo známý, téměř vždy sterilní lišejník, připomínající svou svítivě žlutou areolkovitou stélkou na černé prvostélce zástupce rodu *Rhizocarpon*. Výskytem je vázaný na tvrdé, slabě vápníkem či minerály obohacené silikátové horniny. Wirth (1995) ho považuje za horský až vysokohorský druh. Je však dokladován i z níže položených lokalit reliktního charakteru, jakými jsou např. převisy jižně orientovaných skalních výchozů v rakouské části Podyjí v oblasti Hardeggu, v nadm. výšce pouhých 280-300 m n. m. (Pl. Graec. Lich. 207, leg. J. Poelt 1978). *Psoroglaena stigonemoides* (= *Macentina stigonemoides* A. Orange) je drobný pyrenokarpní lišejník, jehož stélka tvoří zelené povlaky připomínající řasová vlákna či mechová protonemata, a to nejčastěji na zastíněné borce bezů, vzácněji i jiných dřevin se subneutrální kůrou. Stélka je tvořena miniaturními, korálkovitě větvenými gonicystami, opatřenými charakteristickými papilami (viditelnými jen pod silnějším zvětšením světelného mikroskopu). Bledá perithecia často chybí. Jedná se s největší pravděpodobností o přehlížený druh.

Následující soupis zahrnuje všechny druhy (včetně epifytů), které se nám podařilo zjistit na území Zábrdské skály a v jejím bezprostředním okolí. Na lokalitě bylo nalezeno celkem 216 taxonů, přičemž ne všechny vzorky se podařilo určit.

Soupis druhů nalezených na lokalitě:

Nomenklatura následuje práci Vězda & Liška (1999) s výjimkou některých nově či staronově chápaných taxonů jako *Acarospora praeruptorum* H. Magn., *Acarospora rugulosa* Körb., *Anisomeridium polypori* (Ellis & Everh.) M. E. Barr, *Caloplaca chlorina* (Flot.) H. Olivier, *Caloplaca demissa* (Körber) Arup & Grube, *Cladonia mitis* Sandst., *Cladonia verticillata* (Hoffm.) Schaer., *Lepraria membranacea* (Dicks.) Vainio, *Myxobilimbia sabuletorum* (Schreb.) Hafellner, *Rhizocarpon reductum* Th. Fr. a dále pak pro ČR nově udávaných druhů *Dirina stenhammari* (Fr. ex Stenham.) Poelt & Follm., *Lecanora reagens* Norman a *Psoroglaena stigonemoides* (A. Orange) Henssen. Přehlížený vápnomilný sterilní druh *Botryolepraria lesdainii* (Hue) Canals, Hernández-Mariné, Gómez-Bolea & Llimona, který roste mj. i ve zdivu nedaleké zříceniny hradu Hus, byl z ČR publikován poprvé teprve nedávno (cf. Bayerová & Kukwa 2004).

* - položky uložené v herbáři Biologické fakulty Jihočeské university

° - položky uložené v herbáři Zdeňka Paliceho

Bez označení jsou druhy v terénu pouze zaznamenané, nedokladované v žádném z herbářů.

*Acarospora fuscata**, *A. praeruptorum**, *A. rugulosa* s.lat.*, *Agonimia repleta*°, *A. tristicula**, *Amandinea punctata**, *Anisomeridium polypori**°, *Arthonia punctiformis*°, *A. radiata**, *A. spadicea*°, *Arthrorhaphis citrinella**, *Aspicilia caesiocinerea* s.lat.*°, *A. contorta**, *A. recedens*°, *Bacidia carneoglauca**°, *B. fuscoviridis**, *B. trachona**°, *B. viridifarinosa**°, *Bacidina arnoldiana**, *B. inundata*°, *Baeomyces rufus**, *Botryolepraria lesdainii*, *Bryoria fuscescens**, *Buellia aethalea*°, *B. griseovirens*°, *Calicium glaucellum**, *Caloplaca arenaria**°, *C. chlorina**, *C. citrina**, *C. demissa**, *C. obscurella*°, *C. saxicola**,

¹ *A. rugulosa* s.str. je udávána z hornin s vysokým obsahem mědi. Taxonomicky a nomenklatoricky nevyjasněná skupina. Společně s ekologicky a morfoloficky příbuznými taxony *A. sinopica* a *A. smaragdula* byla nedávno vyčleněna do samostatného rodu *Polysporinopsis* Vězda (Vězda 2002).

*Candelariella aurella**, *C. coralliza**, *C. reflexa**^o, *C. vitellina**, *C. xanthostigma*, *Chaenotheca ferruginea*, *C. furfuracea**, *C. stemonea**^o, *Chrysothrix chlorina**, *Cladonia arbuscula**, *C. caespiticia**^o, *C. cenotea**, *C. chlorophaea* agg., *C. coccifera**^o, *C. coniocraea*, *C. digitata*, *C. fimbriata*, *C. furcata*, *C. gracilis*, *C. macilenta*, *C. mitis**, *C. pleurota*, *C. polydactyla*, *C. pyxidata*, *C. ramulosa*^o, *C. rangiferina*, *C. rangiformis*^o, *C. squamosa*^o, *C. subulata*^o, *C. verticillata*^o, *Collema flaccidum**, *Cystocoleus ebeneus**, *Dermatocarpon luridum*, *D. miniatum**, *Dibaeis baeomyces*, *Dimerella pineti*, *Diploschistes gypsaceus**, *D. muscorum**, *D. scruposus*, *Dirina stenhammari**^o, *Evernia prunastri**, *Fuscopannaria leucophaea**^o, *Graphis scripta**, *Haematomma ochroleucum*^o, *Hypocenomyce scalaris*, *Hypogymnia physodes*, *H. tubulosa*, *Imshaugia aleurites*, *Ionaspis lacustris**, *Lasallia pustulata*, *Lecanactis latebrarum**, *Lecania naegeli*^o, *Lecanora carpinea**, *L. chlarotera**^o, *L. conizaeoides*, *L. dispersa**, *L. epanora**^o, *L. expallens**, *L. intricata**, *L. muralis**, *L. orosthea**, *L. polytropa*, *L. reagens**, *L. rupicola**^o, *L. saligna*^o, *Lecidea fuscoatra*, *L. lapicida*^o, *L. lithophila*^o, *L. plana**, *Lecidella elaeochroma**, *L. scabra*^o, *L. stigmatae**^o, *Lepraria caesioalba**, *L. cf. lobificans**, *L. membranacea*, *L. rigidula**, *Leprocaulon microscopicum*, *Leptogium lichenoides**, *Macentina abscondita**, *Melaspilea granitophila*^o, *Micarea botryoides*, *M. denigrata**, *M. erratica**, *M. leprosula**^o, *M. lignaria**, *M. lithinella*, *M. lutulata**^o, *M. peliocarpa**^o, *M. prasina* agg.*^o, *M. sylvicola*^o, *Microcalicium arenarium*², *Mycoblastus fucatus**, *Myxobilimbia sabuletorum*, *Nephroma parile**, *Omphalina umbellifera**, *Opegrapha calcarea**, *O. gyrocarpa**^o, *O. lithyrga**^o, *O. rufescens**, *Parmelia caperata*, *P. conspersa*, *P. disjuncta**^o, *P. glabratula*, *P. loxodes*^o, *P. saxatilis*, *P. somlöensis*, *P. sulcata*, *P. verruculifera**, *Parmeliopsis ambigua*, *Peltigera canina**^o, *P. degenii**, *P. elisabethae**^{o3}, *P. horizontalis**, *P. praetextata**, *P. rufescens**, *Pertusaria amara**, *P. aspergilla**, *P. corallina*, *P. lactea**, *Phaeophyscia endococcina**, *P. orbicularis*, *Physcia adscendens*, *P. dimidiata*, *P. dubia**, *P. stellaris*, *Placynthiella dasaea**, *P. icmalea*, *P. oligotropa**, *Platismatia glauca*, *Pleopsidium chlorophanum**, *Polysporina lapponica**, *P. simplex**^o, *Porina aenea*, *P. chlorotica**^o, *Porpidia crustulata*, *P. glaucophaea**, *P. soredizodes**, *P. tuberculosa**^o, *Protoblastenia rupestris**, *Protoparmelia badia**, *Protothelenella corrosa*^o, *Pseudevernia furfuracea*, *Psilolechia lucida*, *Psoroglaena stigonemoides**, *Ramalina pollinaria**, *Rhizocarpon geographicum**^o, *R. lavatum**, *R. oederi**, *R. polycarpum*^o, *R. reductum**^o, *Rinodina aspersa*^o, *R. oxydata*^o, *Ropalospora viridis*, *Sarcogyne regularis**, *Scoliciosporum chlorococcum*, *S. sarothamni**^o, *S. umbrinum**^o, *Staurothele fissa**, *Stereocaulon dactylophyllum**, *S. pileatum**, *Strangospora ochrophora**, *S. pinicola**, *Tephromela atra**, *T. grumosa**, *Thelocarpon laureri*, *Trapelia coarctata*, *T. involuta*, *T. obtegens**, *T. placodioides**, *Trapeliopsis flexuosa**, *T. gelatinosa**, *T. granulosa*, *T. pseudogranulosa**, *Tremolecia atrata*^o, *Umbilicaria hirsuta*, *Usnea hirta**, *Verrucaria muralis**^o, *V. nigrescens**^o, *V. praetermissa**^o, *V. subfuscilla**^o, *Vezdaea acicularis**^o, *V. retigera*^o, *Xanthoria fallax**, *X. parietina*.

Literatura:

- Bayerová Š. & Kukwa M. (2004): New records of leprarioid lichens in the Czech Republic. – *Biologia* 59: 19–23.
- Dětinský R. (1996): Využití epifytických lišejníků pro bioindikaci znečištění ovzduší na Šumavě. – *Silva Gabreta* 1: 51–69.
- Hilitzer A. (1925): Nové naleziště *Acarospora chlorophana* v Čechách. – *Věda Přírodní* 6: 217–218.
- Liška J., Dětinský R. & Palice Z. (1996): Importance of the Šumava Mts. for the biodiversity of lichens in the Czech Republic. – *Silva Gabreta* 1: 71–81.
- Nádvořník J. (1947): *Physciaceae* Tchécoslovaques. – *Studia Botanica Českoslovačka* 8: 69–124.
- Palice Z. (1999): New and noteworthy records of lichens in the Czech Republic. – *Preslia* 71: 289–336.
- Velenovský J. (1897): Mechy české. – *Rozpravy České Akademie Věd a Umění, třída II*, 6: 1–352.
- Vězda A. & Liška J. (1999): Katalog lišejníků České republiky. – *Botanický ústav AV ČR, Průhonice*. [283 pp.]
- Vězda A. (2002): *Lichenes rariores exsiccati*. Fasciculus 48 (numeris 471–480). – Published by the author, Brno. [6 pp.]

² Parazitická houba na *Psilolechia lucida*.

³ Na lokalitě se vyskytuje několik zajímavých jedinců hávnatek, které lze určit jako *Peltigera elisabethae* (sensu Vitikainen 1994). Není však vyloučeno, že tento taxon je pouze morfotypem druhu *P. horizontalis* (Dětinský, ústní sdělení).

- Vitikainen O. (1994): Taxonomic revision of *Peltigera* (lichenized *Ascomycotina*) in Europe. – Acta Botanica Fennica 152: 1–96.
- Vondrák J. & Chán V. (2001): Zajímavá lokalita *Inula salicina* L. v jižních Čechách. – Zprávy České Botanické Společnosti 36: 59–68.
- Wirth V. (1995): Die Flechten Baden-Württembergs I., II. – Eugen Ulmer, Stuttgart. [1006 pp.]

RHIZOCARPON RIDESCENS A VERRUCARIA OCHROSTOMA – DVA NOVÉ DRUHY LIŠEJNÍKŮ PRO ČESKOU REPUBLIKU

***Rhizocarpon ridescens* and *Verrucaria ochrostoma* – two new species of the Czech lichen flora**

Štěpánka Bayerová¹, Josef Halda², Jiří Liška¹ & Petr Uhlík³

¹Botanický ústav AV ČR, CZ–252 43 Průhonice, e-mail: bayerova@ibot.cas.cz; ²Muzeum a galerie Orlických hor, Jiráskova 2, CZ–516 01 Rychnov n. Kn., e-mail: halda@dobruska.cz; ³Krajské muzeum Sokolov, Zámecká 1, CZ–356 01 Sokolov, e-mail: uhlik@omks.cz

Abstract: *Rhizocarpon ridescens* (Nyl.) Zahlbr. and *Verrucaria ochrostoma* (Borrer ex Leight.) Trevis. are reported for the first time from the Czech Republic. Both taxa were collected in the Krušné hory Mts (Erzgebirge). *Rhizocarpon ridescens* was found on a copper spoil heap at Mt Tisovec and *Verrucaria ochrostoma* on a calcium-enriched quartzitic rock in the nature reserve Vysoký kámen. Site details, known distribution and diagnostic characters are described.

Keywords: lichens, *Rhizocarpon ridescens*, *Verrucaria ochrostoma*, Czech Republic, Krušné hory, Erzgebirge.

Během exkurzí konaných v Krušných horách v rámci 13. podzimního setkání Bryologicko-lichenologické sekce ČBS se podařilo objevit dva druhy lišejníků, které dosud z našeho území nebyly udávány. Kompletní seznam druhů zaznamenaných během tohoto setkání zahrnuje následující článek v tomto čísle (Bayerová & al. 2004).

***Rhizocarpon ridescens* (Nyl.) Zahlbr.**

- Czech Republic, western Bohemia, Krušné hory Mts (N of the town Kraslice): Kraslice, a copper spoil heap at the SSW slope of the Tisovec Mt (807 m) [WGS-84 N50°21.062'–E12°30.629' on the stones, alt. 610–630 m, 4.10.2000, leg. Š. Bayerová, J. Halda, J. Liška & P. Uhlík, teste H. Sipman (herb. Bayerová 2091, 2092; herb. Halda 4500; SOKO L106/00).

Sorediózní druh s výrazně žlutými areolkami rostoucími roztroušeně na černém prothalu (Příloha, obr. 1). Areolky jsou okrouhlé a výrazně vyklenuté. Sorály se nacházejí uprostřed areolek. Apothecia se vytvářejí jen zřídka. Stélka obsahuje psoromovou kyselinu, jejíž přítomnost lze ověřit pomocí stélkové reakce (P+ žlutě). Stélková reakce krušnohorských exemplářů byla negativní, což lze vysvětlit velmi nízkou koncentrací dané látky.

Na tisovecké lokalitě byl nalezen na měďné výsypce tvořené převážně fylity s vyšším obsahem sirníků (Příloha, obr. 2). Stáří hald v okolí je podle dostupných zpráv 40–150 let. Roste zde spolu s dalšími doprovodnými druhy charakteristickými pro kyselé horniny (*Lecanora polytropa*, *L. soralifera*, *Rhizocarpon geographicum* a *Rh. lecanorinum*), kyselé minerální půdy (*Pycnothelia papillaria*) či přímo pro horniny s vysokým obsahem kovů (*Lecanora subaurea*, *Lecidea silacea*).

R. ridescens dle Wirtha (Wirth 1995) roste v horských až vysokohorských polohách na silikátových kamenech obohacených těžkými kovy. Je udáván ze sousedního Německa (Sasko, Durynsko a Bádensko-Württembersko; Scholz 2000) i Rakouska (Solnohradsko a Štýrsko; Hafellner & Türk 2001). Druh je vzácný (může však být přehlížen) a je znám pouze z několika